Bye byrlin proliitaariar negodegte! Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M. mozkom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. ebleeliin B-M. zeblelliin emenees eder byri nliielegdene ... elide garca baina.

1933 on Dekaabri 29

№293(1151)

Zakika yne
1 sariin 2 tek. 20 m.
3 sariin 7 tek. 50 m.
6 sariin 15 tek. 1 ziliin 30 tek. nezeediin yne 10 mengø

YNENII Redaagciin AADRIS:
Центросоюзная, 19.
№ телефонов: редактора-344, секретаря-323.

Kabarta beledkeke

Tariaatuşaalga dyyrgesen bolboç yrisenii teleø temeceke men nileed jikeken yyrge baina

KAGAD MILLIOON CEENTNIR KEREGTEI

Buriaad Mongol respyybliigiin 1934-onii tariilgada kamta 1 saa kagad milliion şakuu ceentnir yrisenii erkim sain tariaan kerege baina. Enyyniigi gyicedkeke jabadaliigi kangaka kereg bol manai respyybliigiin nam, soveed ba azakuin emkinyydiin zyygees aikabtar kyçetei ba cag yrgelziin bolşoviig josonii temeceligei ermelzene.

Dekaabri 15-nii medeegeer 1934 onii tariilgada kerelegdeke yrisenii tøseb bol 11% gyiced kegdesen ba mønkelelgiin foon diia tøseb araikan 7,5% gyi cedkegdesen aad, manee deka bri 15 nii medeegeer karaad yzekede yrisenii foondiigi bai guulka tøsebiin gyicedkeliin talaar nileed dabkilta bolzo baina. Gadana ajimaguud konog dotoroo arban procenta deeree bolson baina zebeç ene bol gyiced kangal atai teemde bolzo jaabaç ça laka ygei baina. Uçar juub zekede ederlin nege nege pro center deeşee bolko bolboi zyicedkegdee ygei yldesen 79 procentiigi 79 konog dotor ara geze gyicedkeke uçartai bolko bainab di.

Kerbee mønkelelgiin foondii gi baiguulka tøsebiin gyicedke ligi karaad yzebel byri zigşyy ritei aali teemşeer jabaza baina. Mən dekaabri 25 nii medeegeer mønkelel foondiin tøseb aral kan 8,9% gyicedkegdeed baina. Mønkelelgiin foondiin talaar ikenki aimaguud bol mønee kør kyrter negeç proceente yicedkel ygei suuza baina. Gazar tariaalaigi azaltai gol aimaguud mən bolko Mukar-Şiber, Bookon ba Tarbagatain aimaguud mileed olon kyr ter negeç kilograam oroosligi mønkelelgiin foondodo oruulaa ygei suuza baina. A ene kereg bol ynendee yrisenii foondo baiguulka keregees zaakaiç ba ga bişe negen adali karuucal gatai kemzee jabuulka møn.

Buriaad Mongoolyn namiin emkil bol ulasiin ømønedekii negen çukala ujalga møn bolko tariaatuşaalgiigi dekaabri 15-da engøregçe ziilees orkodoo 2 sa ra urida gyicedkeke, ulas teriin çanartai negen ekzaaminaa ba risan. Odoo ederiin çukala yyrge jamar baika josotoib ge kede 1934 onii tariilgiin altan foondiigi cag bolzoor dotoroo too ba çanariin talaar byrime zaasan josoor kojordoki surtal ujalga gyicedkeke kereg møn baina.

Odoo kedee biçegçediin do kioo temdegyydees karaad yre kede kedeenii nam ba sovee giin udaa sanaagaa amarsan nete bolood yrisenii tølee te medke temeceligiigi suladkaza ekildeg baina.

Ene metiin buzagai uçar bai daluudiigi toolobol olon baika begøød yrisenii foondiigi tasal duulan tyynii yndeseer 1934 onii kabariin tariigada saad ty beg uçaruulka gesen angiin dai sanii jabuulgiin neleen møn bai na.

Deere zaagdasan uçaruud bol yrisenii foondiigi baiguulka ta-laar nileed olon aimaguud be somonuud dotoroo amagalan baidaltai bolood baina geze Bu riaad Mongol moziin namiin byke emkiliin urida dokioo tem deg egeze baina.

Aimagiin emkinyyd, kamagiin tyryynde namiin komiteed ba AGK bol angiin daisanii eldeb tuiçagaidi eris çokioo ekiin yndeseer tøsebee oiriin cagaa byrimøsen gyicedkeke jabadaida kolkoozçon niite ba emçiin azal tan aradiigi şuud elsyylke, 1934 onii tariilgiin altan foondiigi too çanariin talaar kangaka ujalga tai. Yrisenii foondiigi darui cagaa dyrgeze çadabal azalta eder tee kyrtesen tariaagaa gar dee ree abça kolkoozçiin naimaa delgeryylke erkiigi kolkoozçon bol kurdaar olzo çadaka uçar tai geze medeed, enyynii teleø tel baina şuu.

Yrisiigi kaaka jabadal bol kaba riin tariilgiin amzaltiigi şiidkeke ba kolkoozlin pooliin urgaciigi deeşelyylke jabadaliigi kangaka alas teriin çanartai zorilgo møn.

Aimagiin nam soveediin emki nyydiin ujalga bol 17-dugaar kural kyrter yrisenii foondiigi byrimøsen baiguulka kabariin tariilgada beledkeliigi delgeren gylgeer jabuulza jirekeer kamag kedelmeriiie emkidkeke.

Aimaguudiin emkiin zygees nam ba zasagiin gazariin garga san togtool zaabariigi gyiced keke çadaka cadabarini enyyn deerees şalgagdana.

R.B—biin.

Yrisenii ba mønkelelgiin foondonuudiin baiguulza baisan tukai dekaabri 25-nii medee

Aimaguud	Yrisenii tøseblin gyicedkel procenteer	Mønkelelgiin foondiin gyiceedkel
Alair	5,5	1,8
Bookon	—	—
E-Bulagad	46,5	31,6
Bargazan	21,8	24,7
Tynken	84,7	54,0
Kori	38,6	9,6
Zakaamin	10,4	0,2
Kiaagta	7,4	2,0
Selenge	13,9	6,7
M-şiber	4,2	—
Aga	12,2	23,7
Jaruuna	26,0	8,7
Deede-Yde	15,3	1,9
Kabaansk	63,7	—
D-Yde (kot şudar)	4,1	1,6
K-Baigal	—	—
Baunta	—	—
Kamta	21,1	8,9

Øeliin Byke kødelmeriiigi Brigaad deere Bagcaaka

Ene 1933 onii Kedee azaliin ala dengyydiin negeni bol koozlin azaliin bi yiledbe n emkidkeliin ilangajaa kol ziin brigaadiin bekizyylgiin zaral azai. Øerlingøe kolkoo kedelmeriin yrenyyd. bri d.in kødelmeriin yrenyyd rees kolkoozçon byken beki koozlin ba kangagdasan çadaltai baidaliin teleø teme de kolkoozçon ker zerge çu igi mederezei. Kolkooznuud yiledberiin zarçam jikeer be sen. Olon kolkoozuudta, aadnuudta socialiis meriicee elmeriin gol meetod bolson. gersen kabariin tariigiin ba aakuriaalgiin yjede keden gaad, mingaad kolkoozçod arniguud socialiis azaliin keeree bodoto baatarliguud aa karuulsan. Kebeç, ene bol ekin amzalta d begøød, tedener øøsedii omoglozo bolko ygei. Ene n øbøligi kolkooziin azaliin dkeliigi şine şatada erge teløe gyi.ed kereglekeke ke el,

iimees kolkooziin azaliigi ersen ziliin turşaliigi, şyym n yzeze, byri sainaar emkid in asuudalnuudiigi ene ge negeç ode geel ygelgeer en şiidkeke josotoi. enee kyrter olon kolkoo ta baldag ebeliin yjede kol ozto emkidkeliin asuudal d cukala bişe ba „brigaada iin ebeliin yjede kiike ju ygei" geke metiin sanalnuu yndeseerni usadkaka kereg.

Mønee baisan brigaaganuud gi şalgan yzelge bol namiin a kom ulas teriin keltes, kolkoo ziin yyr bykenees nariaar, saitar bodomzolon kandakiigi erine. Ene şalgaltiin ecesee kolkooziin brigaad ulam bekizeke, brigaad nuudiin emkidkeliin çadabari ulam kyçelegdeke, tegşedkel ba ezegyi baidal ba brigaad dotor angiin karşa etegeediin nølee nyydiin ylegdelnyyd ecesleg usadkagdaka josotoi.

Ede bygede yyrgenyyd doto roo brigaadiirnuudiin beledkel gi gol çukala yyrge bolgon ta biza, brigadiriin emkidkel çada bariigi ergøke azakuin turşaltii ergødkeke, agroteeknikeer zebseglekе ba tyynii ulas teriin ba erdem sojoliin beledkeliigi ergøke kereglel. Byke kolkoo zuudta brigaadiirnuudiigi azakuin mergezeltiin ba avtoriteediin ta laar kolkooziin tyryylegceteı adli bolgokoo—tuiliin çukala yyrge møn. Ene namiin emki nyydiigi kolkooziin brigadiirnuu diigi saitar tomilokiigi tedenii gi saitar medekiigi, tedeenii dunda saitaar kedelmeriikiigi erine.

Gadna k kooziin brigadiiri igi avtorit d bol kolkooz dotor yiledberi ceekiin maasteriin mete d e ergegdeke josotoi.

Brigaadiigi bekizyylkiin ba kolkoozuudta azaliin ba yiled beriiin emkidkeliigi saizaruulkiin kedelmeriin tasaldagsagyi kubi ni kolkooziin kaadranuudiin be ledkel azai.

Kolkoozçodiin agroteeknikiigi ezelekiigi kyselni kolkooziin idebkitenees kolkooziin yiledbe riin komandiirnuudiigi ebeliin toişo dotor beledkeliin çukala zyilyydiigi beledken egøne.

barlin tariigiin ba şine ke azaliin ziliin byke beled kolkooziin brigaadada logdoko josotoi. Ene be liin tasag byken—yrisen, ina zasabari, tariigiin gaza etegeyylge—brigaadiin, kol çon bykeni kanalgaar toi gdaka josotoi. Kolkooz by e yresenii, maşiiniin, mori elee brigaadiin kariuucalga uulka—tariigada betemzetel keliin ton tyryy eelzeenii i iime azai. ar iimees ton okorkon bol dotor brigaanuudiin geşyy şalgan yzeze, tedenii do kyçenyyediin tabiciigi zo n zasaka ba ene kedee zi zasaltiigi brigaad bykende ke josotoi.

Gebeç, mønee kyrter Burgaz arkom, AGT ba MTS yyd ene baidaligi josoçolon kereglee çadaagyi baina.

Ton oirlin cagaa kolkooziin kaadranuudiin beledkeliigi er geer ekileze, ene beledkeliigi erkim çanaraar kangaka kereg tei.

Manai soninii møneederiin № ta tunkalagdasan BK (b) N iin Moskvaagiin komiteediin ba MKK pleenymiin Kolkooz do torki emkidkeliin asuudalnuud geze togtool bol kolkooziin aza ligi zeb emkidkekiin tylkiyyr egøne.

Nøk. Staalin TAGI-iin bajariin kural deere

Tebiin airo—gilidrodinaami kiin instityydiin (TAGI) arban tabanziliin oi dekaabri 23-ni eder gyicesende zoriuulan Mos kvaagiin jike teatr dotor baja riin kural bolbo. Ene bajariin kural deere yge kelsen nøk Ordzonikiidze bol, manai avia ciin azayiledberi syyliin keder zilnyydte aikabtar jikenyyd an zaltataigaar jabaza baina, ene amzalta gyiceelnyydiigi tuiilaka keregte arbantabanziliingee olg gyicesen TAGI kadaa acara ji ke tusa kyrgebe—geze temde lebe.

Nøker Ordzonikiidziin caaşa daa kelseni: „Kerbee keden zi iin urdatee aviaciin talaar bi dener kari ulasuudaas kabaadan gi, kerbee manai avioteeknika kozomtongi, manai aviaciin az yiledberi ekiniigee ygede baiga

bol møneeder TAGI-iin açaar byteegdesen soveed konstryyg ciin ekindygeer zergiin airplaa nuud ba motoornudtai bolzo ça dababdi.

TAGI-iin tusagaar aşa tusani juub gekede, ene instityyd bol busa instityydiyd adali aza yiledberiees kalkabçaar bejec koriooldog ygei, laboratooriiin goo erkim sain oopiit turşalga nuudiigi cag doroni aviaciin azayiledberide abaaçadag baina TAGI bol ørlingøe zerge doto ruulsan çadaba. Nøk. Typoliovii muur deere soveediin teeknikiin erkim teleelegçetei bainabdi.

Tyyntei negen kamta, TAGI-iin ekin emkidkegçediin negen, ma nai teeknikiin erkim teleelegçe diin negen—akadeemik Çapiil gin geze jike kyçen manaida bi

Møneeder bidener bol eelee riigi amarçalka zuuraa, kariiin erkim teekniigyydiin kedelmeri de buligdasagyi sain çanartai kedelmeriiin teleø TAGI iin by kii zaluu inzeneernyyd ba teel nigyydiigi amarçalalcanabdi.

Manai erkim teeknigyyd man dag! Manai soveediin erdem teeknika mandag! Ene teekni gyydiigi kømyyzyylen beledke sen manai nam mandag! Manai namiin ba kedelmeriçen angiin udardagca nøk. Staalin man dag!"

Nøk. Orzonikiidziin syyliin ygenyyd bolbol gyn jike alga taşalgaar ugtagdaba.

TAGI iin 15 ziliin oi tukai TAGI iin naçalnig nøk. Karlas mov iledkel kelebe. BK (b) Na miin TK, SSRK-iin AKS ba SSRK-iin kubiskalta ceregiin soveediin ømenees TAGI-gi nøk. Voroşiilov amarçalba.

Nøk. Voroşiilov bol TAGI iin kolegtiiv bolon tyynii zarim ke delmeriçediigi şagnasan tuka SSRK iin TGK iin preziidymiin togtooliigi unşaza ekiingee zab sarta TAGI iin kolegtiiv ba or dinoor bolon gabiigaata biçegeer şagnagdaligi amrçalza, tus in stityydiin kolegtiiv eerlin eşee sain amzaltanuudiigi tuil laka bezed geze nailganaar de bebe.

Preziidymiin stooliin kazuu da nøk. Staalin garça jirebe

Zaal dotoroo gon aliga taşalg ekilze eni udaan yrgelzebe. D goo engergegeed ba ailçad bo BK (b) Namiin bolon kebledel kein profitaarnariin azaldagçad nøk. Staalinda kaluun ugtalga kiibe.

Tyynii syyleer namiin Mosk vaagiin komiteed, arad irgeni agaariin floodiin zyrgelenced ba Bykekolbootiin erdem ukaani akadeemi zergiin gazaruudaas TAGI da amarçalganuud kyrgeg debe.

Kariuugiin ygiigi TAGI iin kuralalgiin orolgoco ba akalag ça konstryygtor nøk. Typollov kelebe.

SSRK AKS ba BK(b)N TK TOGTOOL

neecko ba Tebiin Kara Ky tai, koperatiivin emkinyydiin e mozonuud bol SSRK-iin kotiin ba kedee suurinii del ba BK(b) Namiin TK ko gyyrnyydte bolon temer zamiin s tedende togtoon egtesen tsaarçanuudta tariaanii naimaa tuşaalgiin ziliin tøsebiigi (guriilaar, orosoor,barisan talkaar) dkeed, møn eesediigee saad ygei kiikiin zebşeel egte in tariigiigi yriseer kanga be. la SSRK-iin AKS ba BK(b) lin TK-iin togtookoni.

SSRK-iin AKS-iin tyryylegçe MOOLOTOV (Skriaabin)

s mozonuudiin kolkooz, kolkoozçod, emçiin azal BK(b)N TK sekretaar STALAIN

Øk. Lynaçaarskii negçøbø

Moskvaa, (TASS). Dekaab. 26 da nutagiin cagaar aasta zyrkenii ebeçeer eni daan ebeçelsenii eceste Anatooli Vasiiljeviç Lyna aarskii negçebe.

SOVEED ULAS DOTOR

Traagtarnuudiigi zasabarilalgada ilalta tuillaza XVII dugaariigi ugtaka.

'Şyyd ba SSRK iin GTAKiin oznuudta dekaabri 20 r 12672 traagtar zasa gdaba. Tøseb 10,1 proceent dkegdebe. Øngeregçe ebe asabariin kampaanida 1933 janvaari negen bolto oo 4575 traagtarnuud arilagdasan baigaa. im suuriigi başkiiri ezelze

byke traagtariingaa paarkiin 30 proc. zasabarilaba, tyyniigi udaalualan 22,5 proc. zasaba rilasan kotio kizaar 227% zasaba rilasan Baruun sibiir kizaar natugtal orono. Zyyn Sibiir, Alas Dorono kizaar, Belorussi bişe bişe eli olon rajoonuudta traagtariin zasabarilalga kan galtagyi mandan jabaza baina.

Boobrikovsiin kiimkombinaadiin barilgaçad şagnagdaba

oskvaa 28(T). Boobrikovskiin ombinaadiin barilgaçadiig iin tukai SSRKiin TGKiin ol tunkalagdaba. Tus ombinaadiin barilgiin na ig Artytiyniaanc namiin lediin sekretaar—Jinoov. roovskii, barilgiin prof zuudiin kotsoveediin tyr Stypakoov, çuluuça erimçen Dlomkin,akalagça

vinskiin gegçed Leeninii ordi noor şagnagdaba.

Azaliin gabiigaata olon tugiin oordinoor şagnagdagçad: byseygi komsomool megamaista Braagina, „Sojuuzazoot"treestiin teeknikiin direegtor professoor Galperiin, inzeneer çiliin masteer ter Kogan, barilgiin Bekieetob, fytiroovçik kedelmeriçe Minaajev

Deede-Ydiin aimagiin namiin emkinyydiin zorilgo tukai

Deede-Ydiin abimagiin namiin emki bolbol kedee azaakuigi şinedken baiguulka jabaddada baga bişe amzaltanuudiigi daba san baina. Aimag dotoroo kedee azalani 65% kyrter kolkoozdo elsen oroson Ilanguljaa Buriaad somonuud Ibolga, Acagad, Doo no Iiki bolon Dabaatiin Somon nudta 90% kamtazarsan baina.

Aimag dotoroo nege maşiina taraagtariin staanca, nege ebe se cabçaka staanca ØCS, nege kedee azaliin turşalgiin staanca bairgulagdazai. Dursagdasan iebzeltenyydiin açaar tariilgani 1929 ondo 45393 ga. baisaaraa 1933 onii niuurta 61549 ga. kyrter ergezyylegdesen baina. Kabariin tariigiin tøsebiigi am zaltatai gyicedkeed ebese tari alangiin kuriaalgiin ba tariaa tuşalgiin tøsebiin gyicedkelde koinoos temeceee Deede Ydiin aimagiin kolkooznuudiin azakuin pa emkidkeliigi bolon ulas te riin talaar niileen bekizezei. Azagi kolgaa sainaar erkileze baisan tere kolkooznuudiin zarimanuud nı gebel Jike-Kyneliin „Koolos" arteel „Sine Azal" arteel, „Ko mmenteerne" komuuna ba Doodo ilkiin „Aribazal" arteel geke ty ryyten belei.

Tus aimag bol yndesen sojo liin talaar nileed uragçaa debze sen, enyynii gerçeni bol azalçan aradiin olonkini yseg biçegte surasan, ilanguljaa Buriaad talaar ylemzeken sursan baina. Buriaad somonuudta kolkooziin iderçyydiin gyrban surguuli bai gulagdaba.

Aimagiin namiin cebirelgie bolbol tus aimag dotorki jabuulg giin buzar burtag muu jabadal nuudiigi nileed ilerkeelsen baina. Bolşoviig seremze mokoodosonii karşa etegeed oloroo şurgasan namaagaa namiin emkide angiin daisan ZIIVIN, NOOSKIN, MAKAAROV ba bu ai yzymzelke jabadaliigi kabçagda san, aimagiin zarim emkinyyd ziin zygees bejiin keregseiligi kangasan, ulas niitiin kolegtiivigi kulagailsan uçaruud

dorson baina. Møn ceberlelgiin ilerkeilsen, namiin niitiin kedel meri bolon ulas teriin bolbosor liin azal jabuulgani koişo kajag dasan, namiin zinkeni geşyyd ba kandideeduudni ulas teriin talaar keleşegyi bolon baina.

Aimagiin udaridalgani azal ke delmeride baruunii oportunizam gargasanii yreer kolkooz bolon, aimagiin bisiç emkinyydeer yle baran namiin emki dotor angiin karşa etegeedyyd nileed şurga baidaldagdazai. Dursagdasan san, zarim yyyrsete namgyi kyn namiin yyriin sekretaar bolson yyryytiigi uçaruud tokioolodono. Namiin kedelmeriigi şinedkeke tukaida teb komiteediin togtool odoo kyrter bejelyylegdeedei, komso mol ba bişe niitiin emkinyydiin kedelmeriigi ugta kangalta ygei, aimagiin gyicedkeke komiteed ba somonii soveedyydiin derge de namiin fraagca ygei. Møn aimag dotoroo socilis meriicee gi erkildeg ygei baiba.

Kedee azaliigi kamtazaruulkiin jabadalani aimag dotoroo 65,2% bolbo gebeç gol tariigiin azaltai somon toskonuudta araikan 40 45% bolson. Namiin aimagiin komiteed, gyicedkeke komiteed ba yndesen kolkoozuudta aza kuin, emkidke Igiin ba ulas te riin talaar bekizyylkiin tukaid ke delmeriigi dutamag jabuulsan, kolkooz,uudta dotoriin zakiraa nii gargaşa tuiliin jikee bolson baina.

Aimagiin baruunii oportunistà udaridalgiin mal azaliigi kereg ceegee ygei ba aimagiin daisanii koroto syidkeler aduusa maliigi kiadaraga bolgon, oroonii kangaasani tasaldaulsan jabadaluud dee rees malliin too aikabtar jikeer koroson. 1928 onii yjetei zişeel daa ygei 1933 onii kabariin yrez 63,7%, koni ba jamaa 85,2%, gak ai 71% kyrter koroson baina Møn zarim somon toskonuudta ma liin øbeçen jikeken delgersen baiga. Ebeliin malii orosoo ligi debzyylke tukaida bodoto temeceen jabaulagdaagyi, ba ziin kolkoozuudiin mal azal tukai

togtoomzo ba bişeç zaabarinuud dyyrgegdee ygei baina.

* *

Aimagiin namiin emkiin iime baidalnuud deerees emkiin geşyydeni 40,3% korozoi.

Ceberlelgeer namaas kөөgdeg çedii tooni Buuriaad 16 kyn bu juu 29,6% Oros ba bişe yndese ten 168 kyn—36,2%, geşyydees kandidaatta oruulagdasan Buri aad 5 kyn—28%, Oros ba bişe yndeseten 21 kyn—7,98%, ge şyydees salşaan daagagçadta şilzyylegdesen Oros yndeseten 5 kyn—1,9%, kandidaadaas sal şan dagagçadta şilzyylegdesen Buriaad 5 kyn—16,7%. Oros ba bişe yndeseten 29 kyn—14,4%, namaas ogtolon kөөgde gçed 33%. Enyyn dotoroo şur gan orogçod angiin karşa ete geedyyd, kojor niuyraar namiigi mekelegçed, nam zasagiin katuu zuramiigi ebden dabagçad, şyy mzelel ba eesedee şyymzeliigi kabçagçad, yzelee kubilan bajaç uudai kolboldogçod bolon aiban koirog kynde surtaltan şurgan orood baisanaas jerenkii ceber legdebei.

Ene ceberlelgiin syyleer nam iin emkiin urida baigaa zorilgo uug bolbol, ceberlelgiin koinos aas yyr bykende egtesen çukala bejelyylkiin koinoos temeceke, namiin kedelmeriigi bodoto ke reg deere şinedken kolkooziin brigaadiin namiin yyr, bylegyyd iin ba azal kedelmeriigi saizaruul mәriiceegi josoçolon emkidke. Enyynii açaar kabariin tarii laltada erkim sainaar beledkeke gebel—yrese kørengөө

gyiced sain çanartaigaar beled keke traagtar ba bişe kedee azaliin maşiinnuudiin nam zasa giin togtooson bolzor dotor za sabarilan beledkeke josotoi. Ceberlegiin komisiin zaabariigi bodoto deere dyyrgeseni imagta jirke kabariin tariigada cag da ruida tygesçelen beledkekeze bo to tariigiin tøsebiigi gyicedkeze çadasanaar cegnegdene,

Namiin emkiin mən negen yndesen zorilgo bolbol, socia liis mal azaliin asuudaliigi şild keke kolkoziin koinoos temceke, jirke ziliin mallin tel abka kampaa-niigi gyiced sainaar emkidkeke,

enyyniigi keregseeke ygei jaba daltai eris temeceke. Kolkoozçon aradiigi çanga çadaltai bolgoko kolkogzuudiigi bolşoviigiin mən çanartai bolgoko geşeen loozon giigi bejelyylkiin yndesen zyil bolbol namiin emkees 1934 ondo yker ygei kolkoozçoniigi byyedilni erke bişe ykertei bo gokiin teløe temeceke josotoi.

Aimagiin namiin komiteed, yyryyd bolon kandidaadiin bel gyyd bol ceberlelgiin komisiin zabari duradkalnuudiigi ker zer ge bejelyylen gyicedkeze baisan iigaa eder byri şalgaza baika iin tuiliin çukala. Namiin emkiin dotorki zuram disciplinligi ulam byri çangadkaka erke bişe kereg tei.

Aimag dotoroo ulas teriin surtaliin kedelmeriigi josoçolon sainaar tabiza, namiin geşyyd, kandidnad ba salşaan dagagça diin namiin surguulinuudta erke bişe kabaaduulza, surguuliin çanariigi erkim sain bolgoko zailaşa ygei çukala azai.

D. B-iin.

Kulaag Ceveenii gedeg aguu jike mikiiniigi galdaba

Mukar Şiberiin aimagiin Bu danguudiin somonii „Ogtiaabri" geze kolkoozdo şurgan orson bandiid ba kulaag Byted Ce veenii gedeg baga şurgaaça kolkoozdo tus kolkoozdo kabaatai 400 bulaal tariaanii mikiiniigi koroto sedkeleer zo riuuta galdaba.

Ene jike mikiine bol ebeliin çanga kyitende malaa tezeeke deni ali zerge jike tusatai bai ka bagaab? Ene kylaag—ban diid Ceveenii gedeg tus kolkoo ziin koolosto ba mikiine galda

san uçar bolbol kolkooziin te zeeliin ressyyrsiigi ali bolkoor ygei kilze, øbøse tezeeliigi dutaaza, socialiis mal azalda kelerkei bolgon koro kyrgeke gesen zo rilgotoi baiba geze çeke kele ke keregtei.

Uçar iimede, ene duraaraa zailaza jabasan kylaagiigi tus kolkoozoos zailuulza, tere koro to sybegçelge kiisenii teløe çangaar keseeke.

Nutagiin komsomool

BK (b) Namiin Buriaad—mongoliin moziin X dugaar konfereence janvaariin 2-iin ydeşiin 6 cagta Ulasiin teatriin bairada neegdene.

Konfereencede mandaataar oroko ba namiin idebkiten uriaaliin bileedeer orono.

BK (b) N—iin Burmozkom.

1934 onii niuurta kamtalagdasan seegterte nutagiin naloog açaka tukai

BMASSR-iin Təbiin Gyicedkeke komiteed ba Arkomsoviin UJALGATA TOGTOOL

1933 onii dekaabri 13. № 243
D-Yde koto

RSFSR-iin nutagiin finaansa tukai gurimiin 43 ba 84 deki zyilyyd ba SSRK-iin TGK ba AKS-iin gargasan 1932 onii sentiaabriin 27-nii togtooliin ynde seer BMASSR-iin TGK ba AKS-iin togtookoni: 1934 onii niuurta Buriaad Mongol respyyblig dotoriin kamtalagdasan seegteriin emkinyydees barilga ba gazariin reentiin naloog abka ja badaliigi dooro zaagdasan josoor togtooko;

A. Barilgiin naloog

1. Barilgaas abka naloogto kabaadaka zyilyyd;

a) Koto gazaraa kynii suusan gernyyd. faabrig, zavooduud, sklaaduud, naimaa olzoboriiin bairanuud, teaatr ba basa eldeb barilganuud tyynde kalasan kalaasantajaa negen kamta;

b) Kotiin gortigoos gaduur baisan ger baira təkeerəlgenyyd ba faabrig, zavood, naimaa ba olzoboriiin keregte zoriuulagdasan eldeb janziin jərenkii barilganuud bujuu barilganuudiin zarim kubinuud bol tyynde kereglegdeze baisan barilganuudtajaa baran kabaadaka ba kədəlmeriçən ba alban kaagçadiin suuka ger bairanuud kabaadaka josotoi.

Barilgaas abka naloogiin kengəlelte bol nutagiin finaansa tukai gurimiin 45 daki zyil dotoroo karaalagdasan.

Barilgiin naloogto orko ygei zyilyyd:

a) Ceregiin ba usanii keregiigi erkilke Aradiin komisariaadiin medelde togtomol gurimiin josoor əgtəsen barilganuud ba tyynde kabaatai təkeerəlgenyyd bol kerbee aarmi ba floodiin ceregiin ceke ezelze baisan baibal kabaadaka ygei;

b) Ulasiin ba nutagiin biydzeed deere baigaa zurgaanuud profsojuuziin, namiin ba niitiin emkinyydte əgtəsen barilganuud bol kerbee kələseer əgtəsen bişe baibal kabaadaka ygei;

c) Aza yiledberiiin çanartai dyyrgegdee ygei şine barilganuud bol barilgiin naloogiin açaltada kabaadaka ygei bəgəəd kerbee tyynii negen bejeedaasan kubi barilgani barigdaza dyyreed, zoriuulagdasan zamaaraa kereglegdeze baisan baibal kabaadaka uçartai;

ç) Cag zuuriin çanartai barilganuud kabaadaka ygei, zişee lebel barilgiin yjede barigdasan bairanuud.

2. 1934 onii niuurta barilgaas abka naloogiin kemiigi dooro zaagdasan josoor togtooko:

a) Ulasiin aza yiledberiiin barilganuudiin balaansiin cengees 0,75% abka bəgəəd amartizaaciin tələə kasalta kiike ygei;

b) Barilgiin materijaal keregsel byteedeg ulasiin ba kopera tiiviin aza yiledberiiin barilganuudaas tyynii materijaaliin cengiin 0,5% abkadaa amartizaaciin tələə kasalta kiike.

c) Kamtiin seegteriin busa busa barilganuudaas tyynii balaansiin cengiin 1% deeşe bişiigi abkadaa amartizaaciin tələə kasalta kiike ygei.

Azaglalta: Kerbee amartizaaciin tələə kasalta kiike ygeigeer (barilgiin) balaansiin cengiigi togtooko arga ygei ba kerbee barilgiin balaansiin cen ba bodoto cen kojoriin ton taarka ygei bəgəəd mənkələlgiin cegnelge ygei baibal aimagiin gyicedkeke komiteed bujuu kotiin komkooziin dergede naloog açasan emkiiin tələələgçe barilgiin teeknig ba finaansiin emki zurgaanaas baiza gargasan cengiin josoor tere barilgaas naloog abtaka baina.

3. Kotiin medelde kuriaagdaad zaagta bujuu ziltreestiin kereglelde əgtəsen kynii suudag ger bairanuud ba tyynii gazariin talmai mən tereçelen kotiin medelde kuriaagdaad areendiin tələəsə tələke erketeigeer busadta kələseer əgtəsen ger barilganuud barilgiin naloog ba gazariin reentees kengələgdenə. (RSFSR-iin BTGK ba AKS-iin 1930 onii aavgusta 10 da gargasan togtool).

Tələəsə ygei ezelze baikiin tula əg əsən nutagiin soveediin busa busa barilganuud ba tyynii ezelze baigaa gazarnuud mən tereçelen gancakan amartizaaciin tələəsə abkaar bujuu bariza əkə erketeigeer busa busa emkinyyd bujuu aza akuin toocooto aza yiledberiiin gazaruudta ba tyyn dotoroo komunaalina treestedeç əgtəsen barilganuud bol barilgiin naloog ba gazariin reentiin açaltada jərenkii gurimiin josoor kabaadaka baina.

Byke zyiliin kədəə azaliigi erkilegçe ulasiin kopiratiiviin ba busa emkinyyd bol busa emkinyyd ba niuurnuudta areendaar əgəsən bujuu əəriingəə kədəlmeriiin naimaa bujuu olzoboriiin tələər kereglezebaisan barilganuud mən əəriingəə azaliin produugciigi kudaldaka ba ed bolgokiin tula kereglezebaisan barilganuudiin tələə barilgiin naloog tələke ujalgatai bəgəəd mən tereçelen tere emkiin azal yiledberiiin keregte kədəlze baigaa kədəlmeriçən ba alban kaagçadiin bairada kereglezebaisan barilgiin tələə negen adali naloog tələke baina. Gazariin reente bol gancakan tere barilgiin ezelze baisan gazariin tələə tələgdəkə.

5. Maşiina traagtariin staancanuud ba maşiina senokoosiin staancanuud bol gancakan naimaanii təkeerəlgə bujuu staanciin kədəlmeriçənii ba alban kaagçadiin bairaar ezelegdesen barilgiin tələə barilgiin naloog tələkə, a gazariin reente bol tere barilganuudiin ezelsen gazaraas tələgdəkə baina.

B Gazariin reente

6. Koto ba kədəə gazaraa alban gazar aza yiledberi ba emkinyydiin kereglel deere baisan ba deeree barilga kiigdesen ba kiigdee ygei gazaruud bol kerbee tere gazariigi ba tyyn deere baiguulagdasan barilgiigi ediileze baisanii tələə nutagiin soveediin olzodo tələəsə nekegdeze abtadag ygei baibal gazariin reentede kabaadaka baina.

7. Gazariin reente tukai kəngələltənyyd bol reente abka tukai 1930 onii nojaabri 23-da garsan gurimiin 3 dugaar zyileer tegçelegdeni gyicedkegdeke josotoi.

Barilgiin materijaaliigi abçaed bolgokiin tula tasalza əgtəsen jərenkii çanartai təmər zasiin bişe bəgəəd maltamaliin bajaligtai gazarnuud bol gazariin reentees çələə baika. Ulasiin aza yiledberiiin şine şine barilganuudiigi barikiin tula zoriuulan tasalza əgəsən gazaruud bol şine barilgiin açaglalda orson kubiiin ezelze baigaa gazaraas ekilen tere aza yiledberiiin aşaglalda orson cagaas koişo gazariin reenteer açagdaka josotoi.

8. Reente bol gazariin tasagkesegees tebker meetriin toogoor enyynii dooro zaagdasan kemeer kubaarilan gargagdaka:

Ezelegdeze baisan gazaraas gazariin reentiigi (1 tebker meetrees 1 məngəər) abka kemyyd

Nutag suuriin anginuud	Deeree barilga kiigdesen ba ygeiç bol ulasiin aza yiledberiiin baiguulaltaar ezelegdesen gazarnuud	Naimaanii ba kontooriin ger bairanuud ba tyynii jərenkii deeree kereglez baisan zadagai skladuudaas bişe tavaariin skladuudiin ezelze baigaa gazaruud	Busa busa barilga ba təkeerəlgənyydeer ezelegdesen gazarnuud, tyyn dotoroo kopiraciin kabaatai aza yiledberinyyd bagtalcana, mən tereçelen naimaanii emkinyydiin zadagai skladuudaar ezelegdesen gazarnuud	Karşa kyree, ogorood kədəə azaliin edlyyriin gazar, saad mən tereçelen aza yiledberiiin gazarta (ulasiin busa) kabaatai bəgəəd tylişe ba tavaariin materijaaliin zadagai skladuudiin ezelsen gazarnuud
I	0,5	6	2	0,5
III	2	24	7	2
VI	5	80	20	5

Azaglalta: VI daki angida Deede Yde koto kabaadadaka.

III daki angida Troickosaavsk koto kabaadaka.

I deki angida BMASSR-iin bişe bişe nutaguud ba Mesovoi toskon kabaadaka.

C. Barilganuud ba reentede açagdaka naloog gargaka ba tələke gurim.

9. Kamtalagdasan seegtoriin emkinyyd əəsədəə barilganuud ba gazariin reentede naloog açaza, niutagiin naloogiin tootomengiigi niutagiin biydzeed gyicedkegçe baankada tuşaaka.

10. Barilganudiin ba reentiin naloogiin tələberiigi tegşe kubaaza, 1934 onii Janvaari, Apreeli, Ijyyli, Ogiaabri saranuudiin 15—da ondoogoor kələkede bolzor byride zliiin naloogiin 25 proceentiigi tələke bolzor gargaka.

11. Kamtalagdasan seektornuud bol 1934 onii barilganuud ba gazariin reentede açagdasan naloog tukai əəriingəə toocoogvo baisan gazariingaa koto bujuu aimagiin finaansiin tasaguudta 1934 onii Janvaari 1-ees kozom bişe kyrgeze əkə.

12. 1934 onii niutagiin naloog açaka jabadal ba enyyn tukai toocoogi cag bolzor dotoron finaansiin tasaguudta kygeegy emkinyyd bol zuramiigi emdesen bykiin 100 təkerigtə kyrter məngən jala açagdaka.

13. Bolzor dotoroo oruulagdaagyi niutagiin naloogiin məngiigi engersən edər byriiin 0,1% peeniteigeer bəgəəd baalaltiin josoor nekeze abtaka.

Ç. Finaansiin emkiiin ujaldanuud

14. Fin. emkinyydte daalgagdakani:

a) kamtalagdasan seegteryydiin zygees niutagiin naloog ba mən gazariin reentede açasan naloogiin gargalgiigi şalgaka:

b) deere zaagdasan medeenyydiin cag bolzor dotoroo kyrgegdeke jabadaliigi karaka

c) jala açalga;

ç) naloog açaltiin ujalgiigi dyyrgeegyi emkinyydte baalaltiin kemzeenyydiigi kereglen naloog ba reente açaka.

d) gomodolnuudiigi yzeke;

Naloogiin buruu açalta gargasan tukai gomodolnuudiigi tere emkiiingee baisan gazariin naloogiin komiisto əkə josotoi ba mən naloogiin komiisiin şiidkeberide kangagdaagyi deerees əgəsən gomodolnuudiigi Bur. Mongol. Finaansiin Aradiin komisariaadta əkə.

Gazar gazaraa kamtalagdasan seegterees barilgiin tələə ba gazariin reentees abtaka naloogiin cag bolzor dotoroo oruulagdaka jabadal ba jərenkii kətəlberi əkiigi daalgagdana.

15. Niutagiin naloogi kuuli zarçam in josonoos zagairuulsan ba mən togtoogdoson kemeegees ondoogoor kuriaagçad ologoin kariuucalgada kabaadaka.

Naloog açalta tukai əəsədəə şine ondoo juuma gargaka metekazagairuulka jabadalnuudii amarç majagaar yzegdebelni, ere niuurnuudiigi tologoin kariuucalgada kabaaduulan kinaza karaza baikiigi prokurauuriin emkinyydte daalgaka

TGK-iin tyryylegçe MAASLOV

AKS tyryygi orologço DANIILOV.

TGK—iin sekretaar KYZMIIN

Kolkooz dotoriin emkidkeliin asuudalnuud tukai

Moskvaa moziin MTS diin ulas təriin keltesyydiin seegtoriin naçaalnig nək Vor[illegible] şiiloviin iledkel tuşaa BK (b) N MMK ba MKK kamtarasan pleenymiin togtool

Kolkooziin ərgən olon arad niitiin azal yiledberiiin ba ulas təriin sine şine debzelte bolbol namiin emkiiin əmənə, jireke edəə azaliin zildee beledkeke tukai şiidkekii çanartai yyrgenyydiigi geke juu kolkooziin azal kədəlmeriiin emkidkeliigi deede zergiin şine kemzeede taviza baina, eneni juub gekede kamagiin tyryyn kolkooziin brigaada dotoroo azaliigi zəbəər emkidkeke, kolkooziin brigadiirnuudiin beki kaadra bii bolgoko ba tedenii surgaaliigi ba turşalgiigi deeşeni ərgəkə jabdal bolno.

Pleenymiin togtookoni:

Brigaada ba brigadiir tukai

1. Ton zizekenç kolkooznuudta bolboç ganca brigaada baika josogyi geze togtooko, uçar juub gekede ene bol azal ba yiledberiigi zəbəər emkidkeke bolon mən tyynçelen kolkoozçonii əəsəd koorondoo socialiis məriicəə jabuulkadani saad toromsog kiideg baina.

40 50 kədəlmeriçəntei kolkooznuud dotoroo nege keden (2 3) brigaadanuud salaa bolgon tasalangyigeer baiguulagdaka bolno. Tomo tomo kolkooznuudta brigaada dotoroo salaa baiguulkadaa nege brigaada dotoroo 30-40 kolkoozçonoos deeşe jaabaç baiza çadakagyi gesen bodomzolgoos yndeselke keregtei.

Pleenym bol brigaadiin sostaaviigi şalgan yzeke ba selgeke jabadalda mikaniiceskaar kandaka jabadaliigi zyreçeze sergeilen duradkaka ba alibaa uçar bykende tus tus kolkooziin yiledberiiin yslooviigi ba brigaadanuudiin kədəlmeriiin turşalgiigi kimgadan karalcakiigi raikomuudiigi, ulas təriin keltesyydiigi ba MOZOgi ujalgalana.

Raikomuud ulas təriin keltesyyd ba rajoonii gazariin tasaguud bol kolkooziin əbəliin bykii kədəlmerini ba kabariin tarilgadada beledkeke jabadal bol brigaadanuud dotoroo jabuulagdaka bagcaaltaigaar Janvaari 1 es oroiton ygei brigaadiin sostaaviigi eceslen togtooko ba bekizyylkiin tələə kimagadaza baika josotoi.

2. Pleenym bol kolkooz dotoroo brigadiirnuudiin emidkeliin kabaadalgiigi deeşeni ərgəke tedenii itegel kəndiigi bekizyylke, tedenii yiledberiin, ulas təriin ba sojol bolboroliin kemzeegi deeşeni ərgəkə tukai brigadiirnuudtai kədəlmeri jabuulkani əərə çukala baisanda BK(b) Namiin rajakomuud ba ulas təriin keltesiin naçaalniguudiin sanal bodol kanduulkaas gadana, brigadiirnuudiigi selgeke tukai BK (b) Namiin TK ba AKS togtooloor togtoogdoson gurimiigi narinaar kətəlberi bolkiigi rajakomuudiigi ujalgalna.

Janvaariin 1 nii syylees kədəə azaliin zil dyyrter brigadiirnuudiigi ogto selgeke ygei geze joson bolgon togtooko.

MTS iin karijaata gazar ba yiledberiiin tasag tukai

MTS direegtornyydiin ba ulas təriin keltesnyydiin zygees kolkooznuudiigi ceke kətəlberi əkə jabadaliigi kangakiin tula 10—12 modonoos kolo bişe gazartai tasaguudiigi usadkabal zyitei geze tooloko.

MTS iin direegtornuudtai ba ulas təriin keltesiin naçaalniguudtai kamta sariin bolzor dotoroo jamar jamar tasaguudiigi usadkakani ton çukala baisaniigi şiidken togtookiigi ba yldesen tasaguudiigi bekizyylke tukai kemzee abkiigi MOZO do daalgaka.

2. 1933 onii Dəkaabriiin 20 os ekilen 1934 onii Fivraaliiin 1 kyrter MTS ba kolkooz koorondo doogovoriin kampaani engergəkə bəgəəd, ene zuuraa MTS iin karijaata gazarta oroson kolkooznuudiigi dotoroo kimagadaza yzeke.

MTS bykenii karijaata zonuudiigi eceslen batalaka keregiigi MOZO do daalgaka (nəkəd Kavaliovto, Vorosiilovto.)

Kaadra beledkeke ba selbin beledkeke tukai.

1. Pleenymiin toolkoni bol tus moziin bykii rajoonuudta ba ulas təriin keltesnyydte ene əbəliin turşadotoroo bykii kolkooziin tyryylegçeneriigi beledkeke bogonikon bolzoriin kyyrse əngərgəkəni ton çukala. Ene zuuraa, rajakomuud ba ulas təriin keltesnyyd bol ene keregte joson tədii kandaka bişe, karin, sajakan dəbzyylegdesen bəgəəd, jamarç beledkel əngəreedii kolkooziin tyryylegçeriigi surgakiin tula nileed udaanii (sariin kyrter) bolzortoi kyyrse emkidkeke ba bişe bişe tyryylegçeneriigi surgakiin tula kolkooziin yiledberiiin zarim zarim asuudalnuud tuşaa kyyrse—konfereence (7-8 ədəriin) əngərgəkə.

Rajoon bykende brigadiirnuudiin 10-15 ədəriin kyyrse emkidkeze, ede kyyrsede bykii brigadiirnuudiin kagasaas baga bişiini kabaaduulagdaka josotoi.

Kolkooziin tyryyldgçeneriig ba brigadiirnuudiigi beledkeke bykii kyyrsiin beledkel bol Maarta 1-es oroiton ygei dyyrgegdeke josotoi.

Pleenymees rajakom, ulas təriin keltes ba mozogi ujalgalkani bol kyyrsede ilgegdekeer baigaa kolkooziin tyryylegçener ba brigadiir bykeniigi narinaar kimgadan şalgaza baika.

Kolkooziin tyryylegçeneriin kyyrsede kynyydiigi tomilokiin tula rajakomiin sekritaar, ulas təriin keltesiin naçaalnig, rajoonii gazariin tasagiigi daagçanarii sostoovtai komiis togtoogdoko josotoi Brigadiirnuudiin kyyrsede tomilko komiissa bol tyyn çelen rojoonii ba ulas təriin keltesiin kətəlberilkə kədəlmeriçədəəs emkidken baiguulagdaka josota:

10 konogiin bolzor dotoroo prograama ba suralcaliin zyilnyydiigi zokiooko ba bykii rajoonuudta taraaka bolon tyynçelen kyyrsenyydiigi sain sain ieegteriigi tabikiin koinoos kimgadan baika.

2. Dekaabri 20 oroiton ygei 3,000 tragtoriistanariigi, 300 kambajeneernyydiigi, 1.500 maşiniistanariigi ba şiroko-zakvaatno lienotirebiilke deere kedelkə 500 kedelmerçədiigi selbin beledkeke kyyrsiin kədəlmeriiin emkidkeliigi dyyrgekiigi MOZO ba MTS ulas təriin seegtorto daalgaka.

3. MOZO-iin zyygees teeknikym ba kolkooziin surguulinuudiigi kətəlkə kətəlberiigi ton kangalta ygeigeer tabigdasan deere toolood pleenymees Moskvaagiin komiteedte daalga[kani ede] teeknikymyyd dot[oroo] (surgagçad ba suralcaliin kədəlmeri) kaadriigi beledkek[e] tukai byke kereglgi yndesee[lenii] saizaruulkiin tələə zailaş[gyi] ygei kemzeenyydiigi negen s[ain] riin bolzor dotor zəblən zokio[l]zo, gyicedkeke ba mən tereç[elen] kolkooziin surguulinuud b[a] teeknikymyydiigi caaçani ergə[l] kəkə tukai asuudaliigi şiidkek[e].

Kədəə azaliigi mikaniizaz[i]uulka moziin teeknikymii[gi] 1934 ondo emkidkeke zailaş[gyi] ygei geze toolko.

Kolkooziin yiledbe[riiin] təsəb ba staa[nuud] tukai.

1. Kolkooznuudiin 1934 on[ii] yiledberiiin ba kədəlmerii[in] təsəbyydiigi janvaariin 15-a[a] oroiton ygei zokioozo dyyrg[e]ke geze rajoonii gazariin tas[a]guud ba MTS-diigi ujalgak[a] bəgəəd yiledberiiin təseb b[a] əngərəgçə zilinkees ondooço[g]oor zokioogdoko josotoi geb[e] ene təsəb dotoroo byteecil[] noormiin todorkoi gyicedke[] ili negen kədəlmeridə əgtək[] azalta ədəriin togtomol ba[] foondonuud ba mən tereçele[n] boro bodol ba məngəər ək[] azalta ədəriin ynilgi oruulagd[a]ka josotoi.

Yiledberiiin təsəbyyd b[] rajoonii gazariin tasaguud [] MTS yyd yzegdekedee 10 kono[g] barigdaka deeşe brigdaka yge[i] koinoos kinan karaza baika tuk[ai] Moskvaa moziin KTI-diigi uja[l]galka.

2. Eldeb gryypiin kolko[o]znuudiin ştaad bagcaan togto[o]ko baicaaliin gurimuudiigi a[l]ban konogiin bolzorto zokiook[o] ba rajoonuudtaa gekiigi MOZO do daalgaka Ene zuuraa zi[] kolkooznuudta (15-20 ərkəte[i]) tyryylegçeni erkebşe azal yi[le]dberi deere baika josotoi ge[] ba tyryylegçiin kədəlmeriii[n] tələə nege kagas azalta ədə[r] nemelte jabka bəgəəd, ene k[ol]koozto tyryylegçees bişe jama[r]ç albanii kyn baika josogyi b[a] polivoodiin tuşaalnuud bol b[y]kii kolkooznuud dotoroo usa[d]kagdaka josotoi gesen barimta[a] yndeselke ton çukala baina.

Kəd. Kədəə biçegçediin kuudasa

Kəd. kədəə biçegçe kabariin tarilgada şuud orolcogtii

Manai buriaad mongoliin respyybligte tariaatuşaalgiin ziliin təsebiigi 100% bykii seegteryydeer gyicedkegdebe. Ene jikeken ilalta bəgəəd amagalan bişe baidalaas garakiin ekin tyryyşiin alkam mən. Tariaatuşaalgiin gyicedkeliin ilalta bol namsoveediin ba byke niitiin bolşoviig temeceliin yre mən bəgəəd ene temecelde manai kəd. kəd. biçegçəd zygeer ygei jikeken gol suuri ezelke juma.

Kəd. Kədəə biçegçəd bol tariaa tuşaalga deere tuilasan ilaltajaa odoo tariaatuşaalgiin dyyreed baikada baakanç suladuulka josogyi, byke kyçe çadalaa kabariin tarilga teeşe kanduulka josotoi.

Namiin TK-aas cegnegdesen manai Z. S. kizaariin amagalan bişe baidaliigi 1934 onii tyryyşiin kagasta jərənkii usadkaza, amagalan bişe baidalaas garakiin temecel bolşoviigoor jabuulka gesen nək. Raazymoviin diregtiivliigi ədər bykenii kətəlbəri bolgoko josotoi. Enyynii tələə juu kiikeb gekede?

1

Erkim sain çanartai yresenii zasiigi gyicedeer beledkeke, tyynee sainaar kamagaalan sakikiin tələə temeceke. Kəd. Kədəə biçegçəd bol kabaatai kolkooz, sovkoozuudiigi əəsədiin ədər bykenii kinalta dooro abça cag yrgelze zoloodon kətəlberiləzə ton bogonikon bolzor dotor yresenii foondo baiguulka josotoi. Yresenii tariaagi ceberleke ba koroor ugaakiin kemzee beledkeke keregtei.

2

Yresenii foondo baiguulsan darui kolkoozuudta olziin kubaariigi şuud tyrgeer dyyrgeke ba tus kolkoozniguudta kyrtesen olziigi kubaaka yjedee niite nebrereliin kədəlməri ərgəər jabuulza, ken kolkooznig ynen sainaar kədəlmerilezə jike olzo oloson ba ken zalkuu muugaar kədəlmerilezə baga olzo olosoniigi bolon kamtarsan azaliin aşag tusataigi jaaka argagyi delgereer jabuulka josotoi. Ene nebtergeliin kədəlmeriigi taa biçegçener bejee udaridan, kaniin soninii kədəlmeriigi salzaruulka ba aimag, moziin soninguudta kolkooznuudiin kabariin tarilgada beledkegdeze ba olziin kubaariiin jaazaenge sonigi aldadgyi biçeze, zişeete sain kolkoozuudiigi karuulza baika josotoi.

3

Kabariin tarilgiin negen çukala beledkel bol kədəə azaliin maşiina, traagtaruudiigi ertees erkim sainaar zasaka kereg bolno. Taanar maşiina ba traagtar zasabarilaka keregiigi buşuulagtii, əəriin kabaatai rajoondo ene jabuulgiin jamaraar jabaza, jamar dutuutai baisaniigi jaagaad zasaza baisanaa soninii kundasanda ədərees ədərtə biçeze baigtii. Dutuu dundiigini jabadaldani zasaza, saad kegçedangiiin daisad ba eldeb oportunils etegeedyydtei kair nairgyi temeceke temeceliigi deede şatadani kyrgeze baigtii.

4

Unalgiin zydkeke kyçen bol kabariin tarilgiigi şiidkeke tula sar, moridiigi ene geseer kinaltada abça kabariin tarilga boltor erkim sainaar beledyylegtii, sar moridto zokiko erke baidal ene geseer olguulagtii, (kooliin əbəsə, obioos, baira baidal).

5

Kabariin tarilgada maşiina zebseg ba sar morinuudiigi jabuulka keregte eldeb təreliin zebseg, tonog (komuud, dugaag sariin kəəməgçə g. m.) keregtei tula tyyniigi ertees elbegeer beledkeke josotoi.

6

Odoo kabariin tarilgiigi erdem ukaanii, agrateeknigiin byke zaabariiin josoor əngərgəkə bəgəəd, tarilgiigi deeşelyylke eldeb arga kemzeenyydiigi jabuulka josotoi. Ene geseer çukalaçalka zyil bol tariaanii pooli deere casa togtooko kereg bolno. Casa togtooko jabadal bol gazariin kerosenii şiigiin zapaasiigi ulam jike bolgodog baynekeer pooliigi ganduuldagyi, arçaldag negen çukala zebseg mən juuma. Ene jabuulgiin tusataigi olon zonii praagtika ba şinzelekii ukaanii keden olon turçalganuud batalasan juma.

Urgaca jikedkekiin nege çukala zyilni tarilgii pooliigi yteg zyylke kereg baina. Enyyniigi ene geseer casatai baikada gyicedkeke josotoi bəgəəd nutagiin gazariin tasaguudiin agrnoomuudtai kelelceze kamtaran jabuulka ba zokiko zaabarinuudiigi tendees gargaza əkə çukala baina.

7

Kolkoozuudta yrgelziin yiledberiiin brigaadanuud baika bəgəəd tedeniigi byri sainaar emkidkeze, tedenii geşyydiigi suurizuulka ba maşiina zebsegyydiigonco ilgabaritaigaar daalgan əkə ton çukalabaina. Yiledberiiin brigaadanuud bol tarilgada kereglegdeke byke zyilnyydiigi ertees cəməər beledekeke ba tarilgiin ekilkede gyiced beleen baika josotoi. Brigaadanuud deere sojol bolbosoroliin kədəlmeri jabuulka, sonin biçeg zakiuulka, kaniin sonin emkidkeke josotoi.

8

Ene bykiin yyrgenyydiigi jabuulkadaa tus brigaadanuud kolkoozuud ba aimaguud b[] ken manai kenees ilyy sainaa[r] kabartaa beledkeneb gesen socialiis məriicəə ərgəər jabuul[ka] josotoi bəgəəd enyyniigi t[a] biçegçener udaridagtii. Basa k[a]bariin tarilgada beledkekede[] şyymzelel ba əəsədiin şyym[ze]leliigi jaaka argagyi kurcaar [] bika ba bykii dutamaguudii[gi] jabuulkadani zasaka josotoi.

9

Kabartaa beledkeke jabada[l] bol maliin təl abalgiin kazuu[] gaar əngərəkə ygei juuma. T[e]me tula maliin kabariin tərəlg[ə]də erkim sain beledkel jabuul[ka] byke kereglegdeke erke baida[l] (dulaan baira—dal, şimete koç[] maliigi sakiza tyryylke karuu[l]çad g. m,) ene geseer emkidke[ke] beledkeke josotoi.

Kabariin tarilgiigi erkim sainaar ton bogonikon bolzor d[o]tor bolşoviigoor gyicedkez[e] amagalan bişe baidalaas gar[a]kiin kojordoki alkam keke jos[o]toibdi. Ene keregte Kəd. kədə[ə] biçegçəd erkim sainaar orold[o]zo əngərgəkə josotoi. Kabarii[n] tarilgiin beledkeliin ali tuka[i] jabaza baisaniigi cag ərgəlz[e] sonindo biçeze baigtii.

Kəd kədəə biçegçediin biçegyydiin mərəər kemzee abtaza baina

1. B. M. Ynen soninii ijyyli 14 nii 158 dugaarta keblegdesen „kolkooziin zəərieer bujan kiize kulaag lamanariigi elsyylbe“ gesen soronzon guursanii biçeg mərdəlgəər todorozo arteeliin tyryylegçe tuşaalaas abtaad bykii keregni syydte əgtəbə.

(Selengiin KK-KTI-iin dekaa 20 nii 236 tooto medeecelge)

2. B. M. Ynenii ijyyli 3 nii 151 dugaarta keblegdesen „Selengiin KK KTI sanalaa ankaragtii“ biçeg todorozo zokik[o] kemzee abtakaar baina.

(Selengiin KK KTI iin dekaabri 20 nii 237 tooto biçeg)

3. B. M. Ynenii redaagcaas sonindo tolilol ygei mərdyylkejeeilgesen „Rinçenii Sanzaanligulaan partizaanaas zaluulka josotoi“ gesen biçeg todorozo tyyn tukai bykii kereg namiin ceberlelgiin komiisto əgtəbə.

(Selengiin KK-KTI iin dekaabri 19 nii 234 tooto).

Redaagtor S. Şiraboon

Издательства „Бурправда“ и „Унэн“ Бурлит № 32